

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Polixenia Popescu cu Alecu Nicolau, zis Frunghiscatos. *Observație de S. R.*

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Angela N. Mastero cu Primăria orașului Constanța

Curtea de apel din București, secțiunea III: D. Aldulescu cu Ministerul public.

Curtea de apel din Galați, secțiunea III: Menachem Zosiner cere înscrierea în listele electorale.

Tribunul județului Constanța: Ziba și Elisabeta Lazăr Mikael Abayan cu Ludovica Lazar Mikael.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de S. R.*

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 30 Octombrie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Polixenia Popescu cu Alecu Nicolau zis Franghiscatos

IMOBIL RURAL. — CUMPĂRĂTOR STRĂIN. — PROIȘIȚIUNE. — EROARE DE DREPT. — REA CREDINȚĂ. — RESTITUIREA FRUCTELOR. — ART. 7 DIN CONSTITUȚIUNE. — ART. 485, 486 ȘI 487 DIN CODUL CIVIL.

RETENȚIUNE. — POSESOR EVINS. — CORELAȚIUNE ÎNTRE LUCRUL REȚINUT ȘI CREANȚA RECLAMATĂ. — APRECIEREA JUDECĂTORULUI.

1° Străinul care cumpără imobile rurale contra proibițiunii formale a art. 7 din Constituțiune, nu poate să invoace necunoștința viciului de care este pătât titlul său, de oarece proibițiunea din art. 7 menționat este o dispozițiune de ordine publică și de interes național, pe care toți locuitorii țării sunt presupuși a o cunoaște.

Prin urmare, pe baza acestui principiu, străinul cumpărător e considerat ca posesor de rea credință,

din momentul cumpărării imobilului, și fructele percepute are a le restituî din acest moment, iar nu numai dela data intentării acțiunii.

2° Deși prin nici un text de lege nu se acordă dreptul de retențiune posesorului evins prin revendicare, totuș judecătorul poate acordă acest drept ordecăteori găsește o corelațiune între lucrul reținut și creanța reclamată, fără a face vre-o distincțiune între posesorul de bună credință și cel de rea credință, și a refuză acestuia din urmă dreptul de retenție, întrucât nici tradiția, nici principiile generale nu-i refuză acest drept.

No. 408.— Casată, în urma recursului făcut de Polixenia Popescu, deciziunea Curței de apel din Galați, secțiunea I, cu No. 176 din 1907, dată în proces cu Alecu Nicolau, zis și Franghiscatos.

S'au ascultat; d-l avocat Petrescu în desvoltarea motivelor de casare și intimatul în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivelor I, III și IV de casare:

I. «Violarea art. 485 și 487 din codul civii și exces de putere. Curtea de apel constată, prin deciziunea sa, că intimatul este de naționalitate grec.

«Curtea mai constată că intimatul cunoștea că are această naționalitate, de oarece dânsul, la anul 1870, cu ocaziunea căsătorii sale, a declarat ofișterului de stare civilă că este grec, născut în Chefalonia, și a semnat cu numele adevărat de Franghiscatos, pe care l-a părăsit peste câțiva ani, pentru a-și ascunde calitatea de grec.

«Curtea mai constată, în fine, că intimatul a figurat încă dela anul 1871, și figurează și astăzi în registrele consulatului elin din Galați.

«Față cu aceste constatări, Curtea decide că intimatul fiind străin, nu putea să cumpere imobilul revendicat. Totuș îl consideră de bună credință, pentru a putea respinge cererea noastră în privința fructelor. Eră însă imposibil, fără un vădit exces de putere, a se deduce buna credință, față de constatările de mai sus.

«Faptul intimatului de a se fi înscris la anul 1882 în listele electorale sub alt nume, departe de a stabili buna lui credință, constatată, din contra, că dânsul, care cunoștea cel puțin la 1870 naționalitatea sa de grec, a reușit, prin fraudă, să obțină mai târziu înscrierea sa în listele electorale.

«Curtea însă îl consideră de bună credință, chiar după intențarea acțiunii noastre, violând art. 487 din codul civil».

III. «Exces de putere și violarea art. 8 din Constituție.

«Deoarece numai împământinirea seamănă pe un străin cu un cetățean român, orice alt mod sau mijloc întrebuintat de cineva pentru a face să fie considerat ca cetățean român, nu are valoare. Astfel dar, Curtea găsim că Alecu Nicolau a fost de bună credință, considerându-se român cu ocaziunea cumpărării moșiei noastre, numai prin faptul că în mod fraudulos a isbutit să fie înscris în listele electorale, fără să fi obținut împământinirea, comite un exces de putere și violează art. 8 din Constituție».

IV. «Exces de putere.

«Curtea consideră pe intimat ca posesor de rea credință numai dela data intențării acțiunii, și găsește că am avea drept de venituri dela această dată. Totuș ea compensează aceste venituri cu procentul ce s'ar cuveni intimatului la sumele găsite că trebuie să-i plătim.

«Aceste sume reprezintă valoarea construcțiilor aflate pe imobil. Asemenea reprezintă prețul vânzării și procentele pe 16 ani la acest preț.

«Curtea nu putea, fără exces de putere, să ne oblige să plătim procentele la valoarea construcțiilor cari se dețin și profită intimatului până la predare, nici să ne oblige să plătim procentele la procentele».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care rezultă că recurenta de azi, Polixenia locotenent Popescu, împreună cu Nicolae Gheorghiu și Ortensa Gheorghiu, intențând acțiune în contra intimatului Alecu Nicolau, zis și Franghiscatos, au cerut a se constata că acesta din urmă este de naționalitate străin, grec, și ca atare, potrivit art. 7 din Constituție, neputând cumpăra imobile rurale în România, să fie obligat a lăsa în posesiunea și proprietatea reclamanților imobilul autorului lor, defunctul Stefan Gheorghiu, compus din trupul moșiei Rădești, din județul Tutova, cumpărat de intimat fără calitate, cu ordonanța de adjudecare a tribunalului Tutova, cu No. 277 din 14 Noembrie 1888, cum și a le plăti venitul celui imobil de câte 3.000 lei pe an, socotit dela data adjudecării până la predare;

Că, la această acțiune, Alecu Nicolau, zis și Franghiscatos, a opus o cerere reconvențională, tinzând ca, în caz de admiterea acțiunii intentate contra sa, să fie și reclamanții obligați a-i restitui prețul cu care a cumpărat zisul imobil și valoarea construcțiilor, sădirilor și îmbunătățirilor făcute pe imobilul revendicat, cum și de a-i acorda dreptul de retențiune asupra imobilului până la plata acelor sume;

Că, Curtea de fond, întemeindu-se pe actele prezentate de reclamanți și depunerile martorilor ascultați în cauză, stabilește, în fapt, că intimatul este de naționalitate grec, născut în Chefalonia, și că, astfel, în baza art. 7 din Constituție, neputând dobândi imobilul rural în litigiu, acțiunea în revendicare este întemeiată;

Că, însă, în privința fructelor imobilului revendicat, Curtea de fond, judecând că intimatul este de rea credință numai dela data intențării acțiunii, iar nu dela data cumpărării imobilului, acordă reclamanților dreptul la fructele numai dela intențarea acțiunii;

Că, asupra cererii reconvenționale, Curtea de fond a recunoscut intimatului dreptul de restituirea prețului vânzării, în sumă de 8.200 lei, la care adăogând procentele pe 16 ani, socotite dela data vânzării, în sumă de 6.560 lei, i-a acordat suma de 14.760 lei;

Că, în privința valorii construcțiilor, sădirilor și plantațiilor, Curtea de fond, considerând pe intimat ca posesor de bună credință, dela data cumpărării și până la data intențării acțiunii, conform art. 494 din codul civil, și întemeindu-se pe depunerile martorilor și pe expertiza efectuată în cauză, a acordat intimatului valoarea acestor construcțiuni, în sumă de 5747 lei, bani 50, și astfel a găsit că suma totală la care reclamanții urmează să fie obligați către dânsul este de 20.507 lei, bani 50;

Că, pedealtă parte, Curtea de fond, admitând intimatului Alecu Nicolau, zis Franghiscatos, dreptul de retențiune asupra imobilului revendicat, până ce reclamanții îi vor plăti sus zisa sumă de 20.507 lei, bani 50, și compensând venitul celui imobil dela data intențării acțiunii, de când zice instanța de fond că intimatul a încetat de a mai fi posesor de bună credință, cu procentul ce i s'ar cuveni la întreaga sumă de 20.507 lei, bani 50, admite astfel în total întreaga sumă convențională;

Considerând că, după art. 485 din codul civil, posesorul nu câștigă proprietatea fructelor, decât când posedă cu bună credință, iar la caz contrariu, el este dator a înapoia produsele împreună cu lucrul proprietarului care-l revendică;

Că, după art. 486 din codul civil, posesorul este de bună credință, când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui viciuri nu-i sunt cunoscute, iar după art. următor 487, posesorul încetează de a mai fi de bună credință, din momentul când aceste viciuri îi sunt cunoscute;

Considerând că străinul care cumpără imobile rurale, contra prohibițiunii formale a art. 7 din Constituție, nu poate să invoace necunoștința viciului de care a fost pătat titlul său, de oarece prohibițiunea din art. 7 susmenționat, fiind o dispoziție de ordine publică și interes național, toți locuitorii țării sunt presupuși că o cunosc;

Că, prin urmare, intimatul Alecu Nicolau nu poate fi considerat ca posesor de bună credință, de oarece, pe baza principiului enunțat mai sus, dânsul este presupus că avea cunoștința de viciul actului său de cumpărare (art. 487 cod. civ.);

Considerând că Curtea de apel, deși constată în fapt că Alecu Nicolau, zis Franghiscatos, este de naționalitate grec, și deci nu putea să cumpere imobile rurale, totuș

il consideră că a fost de bună credință la data cumpărării imobilului în litigiu, și-l apără de restituirea fructelor imobilului dela acea dată până la data intentării acțiunii;

Că, instanța de fond, judecând astfel și acordând recurenței fructele imobilului în chestiune numai dela data intentării acțiunii, iar nu dela data cumpărării de către intimat a aceluși imobil, a comis un exces de putere și a violat articolele de lege citate mai sus;

Considerând că, pe lângă aceasta, Curtea de apel compensează fructele, pe cari le acordă în mod greșit, dela data intentării acțiunii cu procentele la întreaga sumă de 20.507 lei, 50 bani;

Că, în această sumă, Curtea de apel a stabilit că intră și suma de 6.560 lei, care se cuvine intimatului ca procente la prețul vânzării; că, prin urmare, pentru această sumă de 6.560 lei, Curtea de apel a acordat intimatului procente, comițând astfel un învederat exces de putere;

Că, astfel fiind, motivele I, II și III de casare sunt întemeiate, și deci decizia urmează să fie casată, în privința chestiunilor judecate prin aceste motive.

Asupra motivului II de casare:

II. «Violarea art. 7 din Constituție.

«Curtea acordă intimatului dreptul de retențiune a imobilului revendicat, până ce vom plăti sumele cuprinse în dispozitivul deciziunii. Dreptul de retențiune fiind însă un drept real și ducând la dobândirea cel puțin de fapt a imobilului, nu se poate acordă decât unui român».

Având în vedere că instanța de fond, în urma calculului făcut, decide că recurenta, împreună cu ceilalți doi moștenitori ai defunctului Stefan Gheorghiu, să plătească intimatului Franghiscatos suma de 20.507 lei, 50 bani, cu rezerva ca acesta să rețină imobilul până la achitarea suszisei sume;

Considerând că, deși prin nici un text de lege nu se acordă dreptul de retențiune posesorului evins prin revendicare, totuși în doctrină și jurisprudență este admis că judecătorul poate acordă acest drept, ordecâteori găsește o corelațiune între lucrul reținut și creanța reclamată, sau cum se exprimă tradițiunea în această materie: *debitum cum re junctum*;

Că, nu e nici un motiv de o se face distincțiune între posesorul de bună credință și cel de rea credință, și prin urmare, a refuză celui de rea credință dreptul de retențiune, de oarece nici tradiția, nici principiile generale relative la această materie nu-i refuză acest drept;

Că, din faptele procesului, rezultând că suma la care a fost condamnată recurenta, împreună cu ceilalți doi moștenitori, și imobilul în discuțiune, există o vădită corelațiune, și cum intimatul nu ar mai avea un drept de urmărire asupra imobilului pentru realizarea sumei debitată, în așa caz, instanța de fond, acordând intimatului dreptul de a reține imobilul până la achitare, nu a comis nici un exces de putere și nici a violat legea;

Că, dar, motivul acesta nefiind fondat, urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, casează.

Observație.— În privința chestiunii de a se ști dacă eroarea de drept poate servi de temeiu bunei credințe, când viciul titlului înfrânge o lege de ordine publică, vezi Cas. rom. *Dreptul* din 1908, No. 60 și D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. III, pag. 318 (ed. 2-a). Mai vezi și judecăt. ocol. Moinești, *Cr. judiciar* din 1909, No. 24, cu observ. d-lui D. Alexandresco). În cât privește dreptul de retenție, vezi de acelaș autor, acelaș volum, p. 280 urm.

Chestiunea de a se ști dacă posesorul de rea credință are sau nu dreptul de retenție, este controversată. Vezi într'un sens și într'altul, numeroasele autorități citate de d-l D. Alexandresco, tom. III, p. 281, text și note (ed. 2-a). Demolombe (IX, 682) este mai cu seamă acela care admite și susține teoria preconizată astăzi de către Curtea noastră supremă.

S. R.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 14 Aprilie 1909

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Angela N. Mastero cu Primăria orașului Constanța.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV.—AUTORIZARE DE CONSTRUCȚIE.—REFUZ.—VIOLAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE.—ART. 19 DIN CONSTITUȚIE.—ART. 480 ȘI 481 DIN CODUL CIVIL.

Proprietarii având dreptul de a se bucura și dispune de lucrul lor, după cum vor crede mai bine pentru folosul lor, supunându-se numai la restricțiunile prevăzute de legi și regulamente pentru exercițiul dreptului de proprietate, nu pot să fie siliți a cedă proprietatea lor decât prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, dându-li-se în scimb o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Astfel, în lipsa unui text de lege, primăria nu poate dispune de terenurile proprietarilor pentru deschiderea de strade noi sau prelungiri de strade vechi, decât conformându-se legii de expropriere pentru cauză de utilitate publică și plătind despăgubirea cuvenită.

No. 86.— Admis, recursul făcut de Angela N. Mastero contra refuzului Primăriei orașului Constanța de a-i da autorizația pentru a construi o casă pe locul său.

S'a ascultat d-l avocat Stroescu, în dezvoltarea motivelor de casare, în lipsa primăriei.

Curtea, deliberând,

Asupra recursului făcut de Angela N. Mastero în contra refuzului primarului orașului Constanța de a-i da autorizațiunea să construiască o casă pe locul, proprietatea sa

din strada Romană, colț cu strada Remus Opreanu din acel oraș ;

Având în vedere că recurenta își întemeiază recursul său pe dispozițiunile art. 4 lit. j al. 3 din legea organică a Curței de casație din 1 Septembrie 1905 ;

Considerând că acest text de lege dă drept particulărilor de a recurge în casație în contra refuzului primăriei de a acorda o cerere relativă la un drept patrimonial, în cazurile prevăzute de art. 54 și 96 din legea pentru organizarea comunelor urbane, cari tratează despre autorizațiunile necesare pentru construcțiuni sau reparațiuni ;

Considerând că primăria orașului Constanța n'a dat autorizațiune de construire, pentru motivul că locul, proprietatea recurentei, după cum rezultă din referatul șefului serviciului tehnic al comunei, No. 3643 din 10 Noembrie 1908, aflat la dosarul cauzei, fiind situat în strada Romană, colț cu strada Remus Opreanu, și strada Romană urmând să fie prelungită până în strada Remus Opreanu, cată să fie supus exproprierii pe viitor ;

Considerând, însă, că art. 480 și 481 din codul civil, combinate cu art. 19 din Constituție, recunoaște proprietarilor dreptul de a se bucura și dispune de lucrul lor, după cum vor crede mai bine pentru folosul lor, supunându-se numai la restricțiunile prevăzute de legi și regulamente pentru exercițiul dreptului de proprietate, iar în afară de acele restricțiuni, nu pot să fie siliți a cedă proprietatea lor decât prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, dându-li-se în schimb o dreaptă și prealabilă despăgubire ;

Considerând că dispozițiunile prevăzute de art. 54, 94, 97 și 98 din legea pentru organizarea comunelor urbane, prin cari se justifică refuzul de autorizare, cerută de recurentă, se referă numai la construcțiuni de case cari se află pe strade deja deschise, în scopul ca primarul să vegheze de a se respectă și îndreptă alinierea lor, iar nicidecum nu se referă la construcțiuni pe locurile cari nu ating alinierea unei strade deja deschisă ;

Considerând că, astfel, în lipsă de alt text de lege, primăria orașului Constanța nu poate dispune pentru deschiderea de strade noi sau prelungiri de strade vechi, de terenurile proprietarilor, decât conformându-se legeri de expropriere pentru cauză de utilitate publică și plătind o dreaptă și prealabilă despăgubire, conform principiului mai sus expus ;

Având în vedere că, în specie, refuzul primăriei Constanța de a da autorizațiunea cerută de recurentă pentru construirea pe un teren nesupus la alinierea unei strade deja deschisă, dar pe care ar urmă să se deschidă o prelungire și a altei strade, lucrare nefixată încă definitiv de consiliul comunal, neaprobată de consiliul tehnic superior și nesacționată printr'un decret regal, constituie o violare a unui drept patrimonial și echivalează cu o expropriere, dar fără o dreaptă și prealabilă despăgubire, ceea ce

este contrar citatelor articole 480 și 481, combinate cu art. 19 din Constituție ;

Că, prin urmare, în asemenea circumstanțe, recursul trebuie să fie admis ca fondat, și măsura luată de primăria Constanța trebuie anulată.

Pentru aceste motive, admite recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 19 Octombrie 1909

Președința d-lui N. Budișteanu, președinte

D. Aldulescu cu Ministerul public

BĂTURI SPIRTOASE.— FĂLSIFICĂRI.— INFRAȚIUNI.— COMPETENȚA JUDEC. DE OCOL.— TRIBUNAL.— CURTE DE APEL.— ART. 25 LRGEA PENTRU MONOPOLUL VÂNZĂRII BĂTURILOR SPIRTOASE.

Infraționile consistând în fabricarea și punerea în vânzare a băturilor alcoolice falsificate sau ne-regulamentare, sunt de competența judecătorilor de ocoale, cu drept de apel la tribunal; iar dacă, prin inadvertență, tribunalul a fost sezisat cu judecata unor asemenea infraționi, și nu s'a propus declinatoriul de competență, el trebuie să judece în primă și ultimă instanță.

Prin urmare, apelul declarat la Curte în această materie este inadmisibil.

No. 772. — D. Aldulescu a făcut apel în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția, I, No. 761 din 1909.

S'au ascultat : d-l procuror Al. Dem. Oprescu, în concluziuni ; d-l avocat Dinescu, în apărare.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de inculpatul D. Aldulescu contră sentinței cu No. 761 din 1909 a tribunalului Ilfov secția I, prin care este condamnat la 50 lei amendă comunală, pentru contravențiunea prevăzută și pedepsită de art. 25 din legea pentru monopolul vânzării băturilor spirtoase și 175 din legea sanitară.

Având în vedere că faptul ce se impută inculpatului D. Aldulescu este că a pus în consumațiune publică în prăvălia sa de băuturi spirtoase din București str. Bate-riilor No. 31, rom și coniac, preparate cu esențe sintetice, vătămătoare sănătăței, contravenind dispozițiunilor prevăzute de art. 25 din legea pentru monopolul vânzării băturilor spirtoase în comunele rurale și măsuri contră beției ;

Având în vedere că deși stabilimentul de băuturi spirtoase al inculpatului nu este în comuna rurală, ci urbană, totuși după art. 41 aceiași lege, dispozițiunile art. 25 și 26 se aplică și cărciumarilor din comunele urbane ;

Având în vedere că, după art. 51 alin. antepenultim din legea judecătorilor de ocoale, aceste judecătorii ju-

decă și contravențiunile prevăzute în legea pentru monopolizarea vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale și măsuri contră beției;

Având în vedere că art. 44 din decretul pentru modificarea titlurilor II, III, IV și XIV ale regulamentului asupra privegherei sanitară a alimentelor și băuturilor și a comerțului cu alimente și băuturi, prevede că analizele probelor provenite dela debitanții domiciliați în comunele rurale sau urbane nereședințe de județe, se va înainta medicului primar al județului respectiv, și în cazul când probele au fost găsite neregulamentare și contravenientul declară că nu face nici o contestație, atunci medicul primar sau medicul de circumscripție va aplica întocmai concluziunile analizei, denaturând sau vărșând băuturile neregulamentare, și va dresa cuvenitul proces-verbal în două exemplare, un exemplar îl va păstra în arhiva cancelărei sale, iar celalt exemplar împreună cu buletinele de analiză și procesul-verbal dresat cu ocazia ridicării probelor, se vor înainta de urgență judecătorului de ocol, pentru ca contravenientul să fie pedepsit cu penalitățile prevăzute de art. 26 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase;

Considerând că art. 47 din același decret, prevede că și rezultatul analizelor probelor provenite din comunele urbane, reședințe de județe, se va înainta medicului primar de oraș, care va îndeplini aceleași forme și îndatoriri ca și medicul primar de județ, pentru analizele probelor provenite din comunele rurale și prevăzute la art. 44, 45 și 46 ale acestui regulament, cu alte cuvenite, după ce medicul primar va face toate formalitățile prevăzute la art. 44, va înainta actele judecătorului de ocol, pentruca și contravenientul din comuna urbană, reședință de județ, să fie judecat și pedepsit, etc., ca și contravenientul din comuna rurală;

Considerând dar că din cele ce preced și din combinațiunea sus ziselor texte de lege, rezultă în mod clar, că contravențiunea ce se impută numitului inculpat, este de competența judecătorului de ocol de a judeca în primă instanță și cu apel la tribunal;

Că inculpatul neridicând restituirea incompetenței înaintea tribunalului, a primit să fie judecat de tribunal în primă și ultimă instanță, astfel că apelul său nefiind admisibil urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge ca neadmisibil apelul.

Semnați: N. Budișteanu, V. Antinescu, D. Florescu.

Observație. — Curtea de apel, prin citata deciziune, face o justă și sănătoasă aplicare a textelor de lege invocate, singurele aplicabile în speță, căci nu trebuie scăpat din vedere că, în virtutea legii monopolului vânzării băuturilor spirtoase din 7 Martie 1908 și a regulamentului de priveghere sanitară al băuturilor din 6 August 1908, cari au modificat legea sanitară generală, toate infracțiunile, consistând în fabricarea și punerea în vânzare a

băuturilor alcoolice (afară de ape gazoase și oțet) falsificate sau neregulamentare, sunt în mod exclusiv de competența judecătoriei de ocol, cu drept de apel la tribunal; iar dacă, prin inadvertență, tribunalul chiar a fost sezișat cu judecata lor, și nu s'a cerut declinarea, el trebuie să hotărască în primă și ultimă instanță, și deci apelul declarat la Curte contra unor asemenea infracțiuni, urmează a fi respins ca inadmisibil.

(A se vedea în această privință *Dreptul* No. 65 din 1909, articolul d-lui Al. Nicolau, intitulat *Chestiuni practice*).

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 9 Ianuarie 1910

Președinta d-lui M. A. Beștelei, consilier

Menachem Zosiner cere înscrierea în listele electorale

DOBROGEA.—CETĂȚENI ROMÂNI.—DREPTURI POLITICE.—EXERCITIUL LOR ÎN ROMÂNIA DE DINCOACE DE DUNĂRE.—ART. 3 DIN LEGEA ORGANICĂ DELA 1880.—LEGEA SPECIALĂ DIN 1909.

Locuitorii din Dobrogea, recunoscuți cetățeni români prin legea organică dela 1880, și cari au dobândit plenitudinea drepturilor politice acordate prin legea din 1909, nu pot avea exercitiul acestor drepturi în România de dincoace de Dunăre, dacă nu s'au conformat dispozițiunilor acestei legi și nu au fost mai întâiu înscriși în listele electorale ale unuia din cele două județe ale Dobrogei.

No. 58.— Menachem Zosiner a făcut contestație contra ordonanței d-lui prim-președinte al tribunalului Putna, cu No. 84 din 1909, prin care i s'a respins cererea de a fi înscris în listele electorale ale județului Putna.

S'a prezentat contestatorul, prin d-nii avocați D. Alexandresco și St. Graur.

Curtea,

Asupra contestațiunii făcute de Menachem Zosiner, contra ordonanței primului-prezident al tribunalului Putna No. 84 din 1909, prin care i s'a respins cererea ce a făcut de a fi înscris în listele electorale din acel județ, pe motiv că, cu actele ce a prezentat nu a făcut dovadă că are calitatea de cetățean român din Dobrogea;

Având în vedere că contestatorul susține că, conform legii din 1880, dânsul are calitatea de cetățean român, ca unul ce la 1877 — data reanexării Dobrogei la România — era major și supus otoman; că, odată având câștigată această calitate de cetățean român-dobrogean, poate, conform legii din 1909, să fie înscris ca alegător în listele electorale ale unui județ, în speță Putna, în care-și are domiciliul și întrunește condițiunile cerute de lege, în România de dincoace de Dunăre;

Având în vedere că Curtea, fără a discuta chestiunea de a se ști dacă contestatorul are sau nu calitatea de

cetățean român, obținută conform legii dela 1880, dar, chiar admitând că posedă această calitate, are a se ocupa de o altă chestiune, anume aceea, dacă în acest caz poate cere înscrierea sa în listele electorale ale unui județ din România propriu zisă, în baza calității ce pretinde că are;

Considerând că, în adevăr, prin art. 3 din legea dela 9 Martie 1880 s'a stabilit că «toți locuitorii din Dobrogea cari în ziua de 11 Aprilie 1877 erau cetățeni otomani, devin și sunt cetățeni români», iar prin alineatul ce urmează, se spune că o lege specială va determina condițiunile cu cari ei vor putea exercita drepturile lor politice în România propriu zisă;

Că, afară de acestea, prin art. 6 și următorii din aceeași lege se specifică anume, cari sunt drepturile și restricțiunile de aplicat în mod special pentru această provincie românească;

Considerând că, conform acestei legi și mai înainte de a se aplică legea dela 1909, care este legea specială despre care vorbește art. 3 din cea dela 1880 — locuitorii din Dobrogea, deși cetățeni români, nu se puteau folosi de drepturile politice în România de dincoace de Dunăre, ci numai în Dobrogea și în condițiunile prescrise de legea organică a acestui teritoriu românesc, de oarece restricțiunile prescrise prin legea din 1880 fiind relative la statutul personal al Dobrogenilor, urmăresc pe acești cetățeni români și în România propriu zisă, întrucât, strămutarea domiciliului unui locuitor din Dobrogea în România de dincoace de Dunăre, nu-i conferă plenitudinea drepturilor politice, căci el este cetățean român în condițiunile legii de organizare pentru Dobrogea;

Că, odată stabilit acest fapt, cată a se vedea care este situațiunea contestatorului Zosiner — dacă are cum pretinde calitatea de cetățean dobrogean — față cu legea specială din 1909?

Considerând că prin art. 3 din această lege se stabilește, că vor avea întregimea drepturilor politice, deci și dreptul de alegător: a) locuitorii cetățeni otomani cari aveau domiciliul real în județul Constanța și Tulcea în ziua de 11 Aprilie 1877 și descendenții lor chiar cei născuți în urmă, întrucât vor proba că nici unii nici alții n'au emigrat sau nu s'au bucurat de vre-o protecție străină;

Că, prin urmare, după dispozițiunile noiei legi, contestatorul ar avea dreptul de alegător pentru cameră și senat, dacă ar fi în condițiunile pe cari pretinde că le are și fiind înscris în listele electorale ale unuia din cele 2 județe ale Dobrogei, ar putea, la un moment dat să-și schimbe domiciliul într'un județ din România de dincoace de Dunăre și să obțină înscrierea sa în listele electorale ale județului noului său domiciliu, întrucât noua lege acordă întregimea drepturilor politice locuitorilor din Dobrogea;

Că, așa fiind, cetățenii Dobrogeni, pentru exercițiul

drepturilor lor politice, trebuind să se conforme dispozițiunilor legii din 1909, contestatorul ca pretins cetățean dobrogean urmează să se supună dispozițiilor acestei legi, pentru dobândirea plenitudinii exercițiului drepturilor sale politice, spre a putea în urmă exercita aceste drepturi și în România de dincoace de Dunăre.

Pentru aceste motive, respinge contestația.

Semnați: M. A. Beștelei, Fr. Papp, D. Istrati, Em. Stroici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI CONSTANȚA

Audiența dela 25 Octombrie 1908

Președinta d-lui Lazăr Munteanu, președinte

Ziba și Elisabeta Lazar Mikael Abayan cu Ludovica Lazar Mikael

STARE CIVILĂ. — CĂSĂTORIE PETRECĂTĂ ÎN ȚARĂ STRAINĂ. — DOVADĂ. — LIPSĂ DE ACTE. — PROBA CU MARTORI. — ADMISIBILITATE. — ART. 173 ȘI 33 DIN CODUL CIVIL.

BIGAMIE. — NULITATEA CĂSĂTORIEI. — BUNĂ CREDINȚĂ. — CĂSĂTORIE PUTATIVĂ. — EFECTELE EI ÎN PRIVINȚA SOȚILOR ȘI COPIILOR. — ART. 183 ȘI 184 COD. CIV.

1° Dispozițiunile cuprinse în art. 176 și 33 din codul civil, se aplică numai căsătoriilor și actelor stărei civile petrecute în România, iar pentru acele petrecute în țări străine, ele se îndeplinesc și dovada lor se face după formele uzitate în acele țări.

2° Dacă, în principiu, acel care invoacă o legislație sau un uz străin este obligat să-l dovedească, nu mai rămâne îndoială că atunci când acel uz este de notorietate publică și în deobște cunoscut, dovada lui, adeseori grea și uneori imposibilă de făcut, rămâne inutilă și judecata îl poate considera ca dovedit.

3° Dacă este adevărat că viciul bigamiei atrage nulitatea căsătoriei, totuș efectele acestei căsătorii nu sunt totdeauna nule, în ceea ce privește pe soți și pe copiii născuți din căsătorie, de oarece legiuitorul i-a atribuit toate efectele unei căsătorii putative, atunci când a fost contractată de bună credință, atât în privința soților sau soțului de bună credință, cât și în privința copiilor (art. 183 și 184 cod. civ.).

4° Buna credință a soțului care nu eră căsătorit anterior, se prezumă până la proba contrarie, de oarece dacă eroarea de drept nu se poate presupune, nimeni nefiind presupus a ignora legea, eroarea de fapt din contra este prezumată, nimeni nefiind presupus de asemenea a lucra cu știință în contra legii.

Tribunalul,

Văzând acțiunea intentată de Ziba Lazar Mikael Abayan

și Elisabeta Lazar Mikael Abayan, cea dintâi ca soție, iar a doua ca fiică a defunctului Lazar Mikael Abayan, contră d-nei Ludovica Lazar Mikael personal și ca tutoare a minorilor ei copii, pentru revendicarea averii rămase pe urma defunctului Lazar Mikael ce se deține de defendoare și i s'a predat ei cu inventarul dresat de judecătorul supleant al acestui tribunal în ziua de 29 Maiu 1907;

Având în vedere actele din dosar precum și concluziile orale și scrise ale părților;

Văzând că această acțiune în revendicare se întemeiază pe faptul că defunctul Lazar Mikael eră soțul reclamantei Ziua, și tatăl reclamantei Elisabeta, cari ar fi singurile lui moștenitoare, conform art. 669 și 684 din codul civil;

Că, în dovedirea calității lor de soție și fiică a lui Lazar Mikael, reclamantele au produs un certificat al patriarhului armenesc din Constantinopole, tradus și legalizat în regulă, prin care se constată: a) după registrele matrimoniale ale patriarhatului, că Ghazaros Mikael Abayan, născut în comuna Perkerik (Siras) de profesiune tâmplar, s'a căsătorit în 16 Februarie 1875 cu Ziba Panosian, după canoanele bisericești; și b) după un certificat liberat de parohul și de eforia parohială a bisericești sf. Treime din Constantinopole, că Ghazaros Mikael Abayan și soția sa Ziba au avut o fiică Jekhissapet născută la 1 Ianuarie 1876;

Considerând că după principiul *locus regit actum* generalmente admis în dreptul internațional și consacrat de art. 2 alin. ultim cod civil, o căsătorie săvârșită în țară străină, între străini, trebuie să fie considerată valabilă și în România dacă s'a celebrat după formele uzitate în acea țară, că este de notorietate publică și se dovedește și cu raportul oficial No. 673 din 6 Decembrie 1890 al Ministerului nostru la Constantinopole, publicat de Ministerul afacerilor străine, că în Turcia nu există altă formă de căsătorie, nici pentru creștini nici pentru musulmani, decât căsătoria religioasă și de asemenea că nașterile căsătoriilor și decesele nu se transcriu decât în registrele bisericești, neexistând registre de stare civilă în acea țară; că deci este valabilă căsătoria religioasă a lui Ghazaros Mikael cu Ziba Panosian săvârșită la Constantinopole și aceasta din urmă trebuie să fie considerată și în România ca soție legitimă a celui dintâi; că de asemenea este bine dovedită această căsătorie precum și filiațiunea legitimă a Elisabetei ca fiică a lui Lazaros Mikael cu certificatul emanat dela o autoritate bisericească din Constantinopole, care se întemeiază pe registrele bisericești de căsătorii și botez;

Considerând că nu se poate susține că nașterile și căsătoriile se pot dovedi numai cu acte extrase din registrele de stare civilă și că numai după ce s'ar fi dovedit în prealabil lipsa acelor registre, s'ar putea face dovada lor și în alt mod, conform art. 176 și 33 din codul civil, de oarece aceste texte nu sunt aplicabile decât căsătoriilor și actelor stărei civile petrecute în România, iar

pentru acelea petrecute în țări streine ele se îndeplinesc și se dovedește după formele uzitate în acele țări;

Considerând că, dacă este adevărat că, în principiu, acel care invoacă o legislațiune sau un uz străin, este obligat să-l dovedească, nu mai rămâne îndoială însă că, atunci când acel uz este de notorietate publică și în deobște cunoscut, dovada lui, adeseori grea și uneori imposibilă de făcut, rămâne inutilă și judecata îl poate consideră ca dovedit.

Încât privește obiecțiunea defendoarei că Ghazaros Mikael Abayan, menționat în certificatul patriarhului armenesc, nu ar fi aceeași persoană cu Lazar Mikael, decedat în Constanța la 8 Noembrie 1906, și de a cărui succesiune este vorba;

Considerând că din depunerile martorilor ascultați în ședințele dela 26 Februarie și 27 Mai 1908, rezultă că Ghazar și Lazar este același nume, după cum se pronunță în românește sau în limba armenescă; că defunctul se numea Lazaros sau Ghazaros, că Abayan nu este un nume propriu ci un pronume care se dă aceluia care sunt sau se trag din vânzători de abale și că uzul armenesc este de a se desemna o persoană cu numele ei de botez urmat de numele de botez al tatălui fără alt nume de familie; că defunctul se ocupase mai înainte cu tâmplăria, ceea ce corespunde cu mențiunea din certificatul patriarhului că Ghazaros Mikael era tâmplar; în fine, că din acest certificat se vede că Ghazaros Mikael Abayan eră născut în comuna Perkerik din vialetul Siras (Asia mică) și din actele prezentate de defendoare se vede că comuna Perkerik este și locul nașterii defunctului;

Că din toate acestea fapte rezultă că defunctul Lazaros Mikael din Constanța, este aceeași persoană cu Ghazaros Mikael Abayan care s'a căsătorit în 1875 în Constantinopole cu Ziba Panosian și care a avut în 1876 o fiică numită Jekhissapet sau Elisabeta născută din această căsătorie;

Că astfel reclamantele și-au dovedit pe deplin calitatea, cea dintâi de soție, cea de a doua de fiică legitimă a defunctului Lazaros Mikael;

Considerând însă că și defendoarea Ludovica Lazar Mikael, dovedește cu actul de căsătorie al ofițerului stărei civile din Constanța și cu actele de naștere al copiilor ei minori, extrase din registrele aceleiași primării, că ea a fost căsătorită în 16 Noembrie 1889 cu defunctul Lazaros Mikael și că minorii reprezentați de ea sunt copii născuți din această căsătorie;

Că, față de acest fapt, tribunalul urmează să cerceteze în prealabil dacă această a doua căsătorie, contractată de Lazaros Mikael pe când încă nu eră desfăcută prima lui căsătorie, nici prin divorț, nici prin moartea soției, este valabilă, și care sunt efectele ei;

Văzând obiecțiunea ridicată de defendoare că reclamantele nu ar putea astăzi în mod incidental să invoace

nulitatea căsătoriei de a doua a lui Lazaros Micael, ci ar trebui mai înainte să intenteze o acțiune în nulitate a acestei căsătorii pe motiv de bigamie, și în urmă, după ce vor fi obținut anularea ei, să-și valorifice drepturile lor de moștenitoare ale defunctului;

Considerând că nu este vorba aci a se anula o căsătorie, care este astăzi deslăcută prin moartea unuia din soți, ci numai de a se vedea dacă această căsătorie poate sau nu produce vre-un efect și a se tranșa conflictul născut între soțiile și copiii din două căsătorii subsecvente, relativ la succesiunea soțului și tatălui lor comun;

Că obiectul acțiunii de față și scopul la care tind reclamantele, nefiind anularea căsătoriei contractată în anul 1889 între Lazaros Micael și Ludovica Matei Frideric, înaintea ofițerului stărei civile din Constanța, ci revendicarea moștenirii lui Lazaros Micael dela niște persoane care pe temeiul unui act de căsătorie se pretind și ei moștenitori ai defunctului Lazaros Micael; reclamantele pot în prealabil să discute dacă acest act este valabil sau nu și dacă în adevăr defendorii sunt chemați a veni și ei la moștenirea defunctului;

Că principiul în această materie este că o parte căreia se opune un act poate discuta în mod incidental toate nulitățile ce le ar putea invoca și pe cale principală; că întrucât nulitatea unei căsătorii întemeiată pe existența unei căsătorii anterioare nedesfăcute, este o nulitate absolută care poate fi invocată ori când și de ori-cine și mai cu deosebire de soția dintâi și de copiii născuți din prima căsătorie, nu este nici un motiv juridic de a admite ca aceștia să nu poată și pe cale incidentală invoca această nulitate, atunci când scopul și obiectul acțiunii lor este nu anularea căsătoriei, ci revendicarea moștenirii tatălui lor din mânele unor deținători cari până ce nu vor fi dovedit că dețin moștenirea în virtutea unui drept, rezultând dintr'un act valabil, trebuie să fie îndepărtați dela moștenire;

Considerând însă, că dacă este adevărat că vițiul bigamiei atrage nulitatea căsătoriei, totuș efectele acestei căsătorii, singurul lucru de considerat în acest proces, nu sunt totdeauna nule în ceiace privește pe soți și pe copiii născuți din căsătorie; că din contră legiuitorul a atribuit acestei căsătorii toate efectele unei căsătorii valabile, atunci când a fost contractată cu bună credință, atât în privința soților sau soțului de bună credință cât și în privința copiilor (art. 183 și 184 din codul civil);

Considerând că buna credință a soțului care nu eră căsătorit anterior, se presupune până la proba contrarie, de oarece, dacă eroarea de drept nu se poate presupune nimeni nefiind presupus a ignora legea, eroarea de fapt din contră este prezumată, nimeni neputând fi presupus de asemenea a lucra cu știință în contră legii (Aubry et Rau v. V, § 460);

Că, deci, întrucât de reclamanți nu s'a dovedit reaua

credință a soției Ludovica Matei Frideric, în momentul contractării căsătoriei sale, ci din contră din împrejurările de fapt prima căsătorie a lui Lazaros Micael, celebrată la Constantinopole, și a doua la Constanța unde el se stabilise și locuise singur și fără familie în timp îndelungat — rezultă că Ludovica M. Frideric nu știa, cel puțin putea să nu știe, că Lazaros Micael eră mai din înainte căsătorit la Constantinopole; că prin urmare această de a doua căsătorie este o căsătorie putalivă care produce toate efectele ei în privința soției și a copiilor; că astfel acești copii au aceleași drepturi la moștenirea tatălui lor ca și fiica din prima căsătorie, reclamanta Elisabeta;

Considerând că, față de aceasta, ar urmă ca să se procedă la o împărțire a averii rămasă pe urma defunctului, în părți convenite fiecărui moștenitor, lucru ce nu s'a cerut de reclamante nici prin acțiune nici prin vr'o concluzie subsidiară; că întrucât reclamantele nu fac o cerere de eșire din indiviziune dintre ele și defendoare, ci revendică întreaga moștenire a lui Lazaros Micael, ca și cum ar fi singure moștenitoare, tribunalul urmează să respingă acțiunea astfel formulată și susținută.

Pentru aceste motive, respinge ca nefondată acțiunea.

Semnați: Lazăr Munteanu, V. Miculescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN TOULOUSE

— 19 Iunie 1909 —

SCRISORI CONFIDENTIALE.— PROPRIETATEA LOR.— PRODUCEREA LOR ÎN JUSTIȚIE.— NECESITATEA CONSIMȚĂMÂNTULUI EXPEDITORULUI.

Deși scrisorile misive aparțin, în principiu, destinatarului, totuș acesta din urmă nu este în drept, decâtori ele sunt confidentiale, să le dea în public, nici să le producă în justiție, fără consimțământul expeditorului.

(Din D. P. 1909. 2, 293).

Observație.— Chestiunea proprietății scrisorilor misive este foarte controversată. Vezi asupra acestei controverse D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. III, p. 251 urm. (ed. 2-a). Mai vezi de acelaș autor observația asupra unei decizii a Inaltei Curți de justiție din Anglia, publicată în *Dreptul* din 1900, No. 81, precum și o altă observație asupra unei sentințe a Tribun. Neamț, publicată în *Cr. judiciar* din 1901, No. 82. Mai vezi Alex. Degré, *Scr. juridice*, IV, pg. 312 urm. și *Dreptul* din 1895, No. 70; Legris, *Secret des lettres missives, leur propriété et leur production en justice*; Kohler, *Das Recht an Briefen*; C. București, *Dreptul* din 1897, No. 14, etc.

Din împrejurarea că scrisorile aparțin într'o limită oarecare și aceluia care le-a scris, Curtea de casație a tras concluzia că sustragerea lor, făcută de acea persoană, nu constituie delictul de furt. Vezi *Dreptul* din 1893, No. 42 și Bult. Cas., 1893, p. 488, 489.

În cât privește producerea scrisorilor în justiție, ca dovedi în materie de divorț, vezi D. Alexandresco, tom. II, p. 21 urm., text și nota 2 (ed. 2-a).

S. R.